

Aprovació de la pròrroga del Programa d'ajuts per a investigadors en formació (2011-2014) per a la propera convocatòria de beques BR-UdG curs 2014 2015

eBOU-724

TEXT REFÓS DE LA PROPOSTA DE PRÒRROGA DEL PROGRAMA D'AJUTS PER A INVESTIGADORS EN FORMACIÓ (2011-2014)

Antecedents i marc estratègic

Una de les actuacions més singulars de la Universitat de Girona pel que fa al suport als Grups de recerca ha estat, des de fa més de 10 anys, els programes de beques predoctorals. En diversos formats, combinant a vegades la formació en recerca amb l'activitat docent, aquests programes d'ajuts per a investigadors en formació s'han anat succeint. Per esmentar només els darrers, els plans de beques predoctorals UdG han incidit, d'una banda (programa 2002-06) en “recolzar aquells grups que fins ara no han pogut desenvolupar plenament les seves potencialitats [...]; aconseguir l'accés a una investigació competitiva de tots els grups de recerca de la UdG amb l'objectiu de dinamitzar la seva activitat i formar nous doctors”; i de l'altra (programa 2007-2010) en “complementar altres programes de beques predoctorals de recerca, com els del MEC o els de la Generalitat de Catalunya, amb el valor afegit que el seu disseny té en compte la diversitat i el potencial dels diferents grups de recerca existents en el si de la nostra universitat. El programa també vol fomentar els diversos estudis de doctorat impartits per la UdG.”

Pel que fa al Pla estratègic 2008-2013, actualment vigent, dins el seu àmbit 1 (La creació i transferència del coneixement) esmenta en el seu posicionament la importància de la retenció i captació de talent, i conté un eix estratègic que indica “Promoure la dotació i la capacitació del personal investigador com a agent nuclear del desenvolupament i transferència del coneixement” (eix 2), dins el qual la línia estratègica 2.2 encara és més concreta: “Dissenyar i promoure polítiques actives de captació, retenció i mobilitat de talent investigador a nivell preuniversitari, de pregrau, predoctoral i postdoctoral.”

En relació a aquestes polítiques, i estant en vigor Programa de beques predoctorals 2007-10, es va creure oportú facilitar el reconeixement de becaris d'altres programes externs no homologats (BR-R), així com la regulació de la figura del becari finançat per un Grup de recerca de la pròpia universitat (BR-GR). Aquestes actuacions, així com els acords de diverses beques d'accions especials (BRAE), majoritàriament en col·laboració amb institucions públiques, han estat les actuacions més rellevants que s'han dut a terme en l'àmbit del talent predoctoral en els darrers anys.

També cal esmentar que, en el marc d'un estudi elaborat pel propi Vicerectorat de Recerca sobre l'evolució del nombre de tesis doctorals defensades a la UdG, així com la seva distribució per àmbits temàtics, es va elaborar també un estudi detallat de l'èxit de les beques predoctorals, és a dir, de la seva culminació en tesis doctorals. Amb dades del període 1993-2007, es va concloure que una mica més del 30% de les beques predoctorals gaudides a la UdG no acaben en una tesi doctoral. Aquest percentatge de fracàs era lleugerament superior (34%) pels becaris del programa de beques UdG. Això va portar a incloure un criteri relacionat amb l'èxit de les beques concedides a un Grup de recerca en la darrera convocatòria de beques.

Els programes anteriors han consistit en la concessió de 80 beques, a un ritme de 20 cada any, que han estat repartides competitivament entre els candidats, en funció de criteris que s'han anat aprovant cada any per mitjà del Consell de Govern i a proposta de la Comissió de Recerca; tanmateix, s'ha garantit un repartiment entre els grans àmbits temàtics presents a la UdG, de manera que el 60% de les beques han anat a reforçar grups dels àmbits de Ciències i Tecnologia, i el 40%, a grups dels àmbits d'Humanitats i Ciències Socials. Els ajuts s'han anat adaptant a les normatives i conjuntures externes, de manera que en la darrera convocatòria, s'ha atorgat ajuts de 3 i 4 anys depenent de si el candidat podia accedir directament al Doctorat o estava encara en la fase de realització d'un màster universitari. En tots els casos, els dos darrers anys de l'ajut es donen en forma de contracte, mentre que els primers ho són en forma de beca.

Presentació

El Programa d'ajuts per a investigadors en formació, 2011-14 implica, bàsicament, la convocatòria anual d'ajuts predoctorals. La principal novetat d'aquest programa és que separa clarament les beques per realitzar la tesi, adreçades a estudiants en fase de recerca de doctorat; d'uns altres ajuts, adreçats als estudiants que estan fent el màster. Les primeres, serien de 3 anys de durada (un any de beca i 2 de contracte), seguint el format de les beques FI de la Generalitat. Els altres serien uns ajuts econòmics per fer front a la matrícula del màster i una dotació addicional, seguint el format de les beques per a captació d'estudiants internacionals que ja s'ha impulsat des del Vicerectorat de Política Internacional.

D'aquesta manera, la UdG impulsaria un programa de captació de talent en dues fases:

1) Captació de talent en fase de formació especialitzada (màster). Programa d'ajuts (al voltant de 3000 €) a estudiants de màster (per a un any, 60 ECTS, d'estudi de màsters que condueixen al doctorat). La convocatòria es faria de manera simultània al període de preinscripció en màsters universitaris a la UdG.

2) Captació de talent en fase de formació per a la recerca (investigadors en formació) per desenvolupar una tesi doctoral. Beques i contractes de fins a 3 anys de durada.

El canvi en l'estructura dels ajuts predoctorals, es pot justificar amb diversos arguments:

a) Modernitat. La tendència a que s'entengui el doctorat com la fase de recerca, que es consideri que la durada de la tesi ha de ser de 3 anys (així ho diu l'esborrany de Decret de regulació del doctorat), i que per tant, que els ajuts per a la formació d'investigadors siguin de 3 anys (com les FI), sembla imparabile.

b) Simplicitat. El programa de beques UdG, en bona part, es planteja com a complementari als altres programes. Entre aquests, el més similar és el de la Generalitat (FI). Incloure en una única convocatòria ajuts de 3 i de 4 anys, i fer-ne la corresponent avaluació i priorització és possible però complex.

c) Eficiència. Amb la mateixa inversió total, un cop superat el període transitori, es podrà atorgar un nombre important d'ajuts per fer el màster, cosa que permet captar talent (bons expedients) que després poden optar no només a les beques UdG, sinó també a les externes. Per altra banda, es podran mantenir els 20 nous investigadors en formació (és a dir, futures tesis) de mitjana cada any. A més, es pagarà el "sou" (beques i contractes) pels tres anys durant els quals els estudiants de doctorat ja són productius, en el sentit que estan treballant en la tesi i que, en la mesura de les seves possibilitats, contribueixen a l'activitat de recerca. En canvi, no es pagaran "sous" mentre l'estudiant està fent el màster, any durant el qual bàsicament està dedicat a la formació, als cursos, als treballs corresponents, i en definitiva, a obtenir un títol de màster. A aquests estudiants de màster se'ls oferirà igualment un ajut, inferior en quantia, però que pot ser suficient per fer decidir a un estudiant a seguir un màster a la UdG enlloc de fer-ho en un altre lloc.

d) Oportunitat. Aquest canvi (de 4 a 3 anys) en l'estructura dels ajuts predoctorals sembla irreversible. Per tant, aprofitar la presentació d'un nou Programa de beques per iniciar aquesta nova estructura, sembla que pot ser un bon moment.

e) Altres. Per exemple, evitar que algú demani una beca predoctoral "clàssica" (de 4 anys) només amb la intenció de fer i obtenir un títol de màster; facilitar el coneixement estudiant-investigador abans d'incorporar-lo en un Grup com a investigador en formació; ajudar a la sostenibilitat dels màsters UdG...

Cal dir que a més d'aquest canvi prou substancial, aquest programa vol ser també el marc d'altres convocatòries d'ajuts predoctorals (BR-GR, BRAE,...). Per altra banda, es vol posar especial èmfasi en l'avaluació i la progressió de les persones que gaudeixin d'aquests ajuts. Per això, caldrà coordinar-se adequadament amb els responsables dels programes de doctorat i l'Escola de Doctorat, com a centre que custodia l'expedient dels estudiants de doctorat i que manté el registre de la seva activitat.

Objectius

Objectiu general

L'objectiu principal d'aquest programa d'ajuts és assegurar que el nombre de tesis doctorals a la UdG vagi augmentant, i que les tesis puguin ser realitzades en condicions adequades per part de personal investigador en formació. Aquest objectiu últim és totalment compatible amb un altre dels objectius estratègics de la UdG: la captació i retenció de talent, en aquest cas, predoctoral.

Objectius específics

- Captar/retenir talent demostrat (alumnes brillants, segons el seu expedient).
- Complementar programes externs de formació d'investigadors, en especial aquells en el quals la pròpia universitat intervé en la definició o priorització (FI, ...)
- Contribuir a que els grups amb activitat i qualitat demostrada puguin gaudir de personal investigador en formació, tot vetllant per una distribució equilibrada entre àmbits. Per això, es procurarà:
 - o Valorar la qualitat global del Grup de recerca
 - o Incentivar l'èxit en la direcció de tesis i aprofitament de beques
 - o Incentivar l'existència de projectes de recerca finançats amb fons externs a la UdG i aconseguits en convocatòria pública competitiva
- Impulsar àrees estratègiques de la UdG d'acord amb el criteri del Consell de Direcció
- Contribuir a la continuïtat dels màsters universitaris enfocats cap a la recerca.

Com és lògic, aquests objectius específics podran condicionar els criteris de selecció i priorització que s'apliquin a cada convocatòria específica en el marc d'aquest programa.

Desplegament

El Programa d'ajuts per a investigadors en formació es desplega en diverses actuacions, que es relacionen a continuació:

1) Convocatòries anuals de beques predoctorals UdG (BR-UdG)

Es tracta d'una convocatòria competitiva per atorgar ajuts a personal investigador en formació de la UdG, és a dir, que es trobi matriculat en un Programa de doctorat de la UdG. Els ajuts seran anuals, prorrogables fins completar un màxim de tres anys. El primer any serà en modalitat de beca, i els dos darrers en modalitat de contracte en pràctiques. Els candidats hauran de comptar amb un director de tesi i el suport d'un Grup de recerca de la UdG. Els requisits dels candidats, dels Grups de recerca que els donen suport, i els criteris de prioritització de les sol·licituds, vindran marcats en les convocatòries anuals que aprovarà el Consell de Govern i el Consell Social. Aquests criteris i requisits es mantindran al llarg de totes les convocatòries, i seran els que es reflecteixen en l'Annex.

2) Convocatòries de beques BRAE

Les beques BRAE tenen les mateixes condicions econòmiques que les BR-UdG, però es convoquen per temes/àmbits/línies específiques, en funció de la font de finançament. Es poden considerar, a) BRAEs finançades o cofinançades per entitats externes a la UdG, gràcies a acords assolits per Grups de recerca; b) BRAEs adreçades a l'impuls d'àrees estratègiques per la UdG (finançades pel pressupost general d'aquest programa o per fons extraordinaris).

3) Incentius a les beques BR-GR

Es preveu actualitzar i millorar la normativa que permet als Grups de recerca convocar beques predoctorals, amb les mateixes condicions econòmiques que les BR-UdG, però gràcies als fons de què disposen. La normativa actual (i també la futura) contemplarà incentius a aquest tipus de beques.

Totes aquestes actuacions, i en especial la convocatòria general, tendirà a coordinar-se amb les convocatòries externes de característiques similars, tot reforçant el caràcter complementari d'aquests ajuts amb fons propis de la UdG.

Per altra banda, s'implementarà un programa d'ajuts per a estudiants de màster, que contempli ajuts per fer front al cost de la matrícula i un petit complement. S'estima, en base als ajuts que ja han estat convocats durant dos anys des del Vicerectorat de Política Internacional, que una quantitat de 3000 € per ajut (per fer els 60 ECTS que obren la porta a la inscripció en un programa de doctorat) podria ser suficient.

Pressupost

El pressupost anual assignat a aquest programa formarà part del pressupost general de la universitat. Atès el caràcter plurianual dels ajuts, el Consell Social haurà d'aprovar les respectives convocatòries d'acord amb les disponibilitats i previsions pressupostàries.

Es preveu un pressupost anual equivalent al cost de 80 ajuts, incloent els costos de matrícules (tutela acadèmica de la tesi doctoral) dels beneficiaris. En el moment de posar en marxa aquest programa 2011-14, el cost supera 1 milió d'euros cada any. A mida que es vagi reduint el nombre de beques/contractes simultanis (per efecte de la reducció de 4 a 3 anys) l'import excedent servirà pels incentius a les beques BR-GR, per a incentius a la finalització de la tesi en el termini previst, per a l'establiment de més acords BRAE, i òbviament, per mantenir i reforçar si escau el programa d'ajuts als estudiants de màster (en itineraris de recerca).

Transitòria

Per la primera convocatòria (2011) de beques predoctorals dins aquest programa, i atès el canvi substancial respecte a l'anterior programa d'ajuts de la UdG, s'admetran sol·licituds d'estudiants que estiguin encara en la fase de formació (és a dir, cursant crèdits d'un màster que condueixi al doctorat). En tot cas, aquests estudiants podrien obtenir la beca sempre que no hi hagi prous candidats elegibles entre els que estan ja en la fase de recerca (és a dir, matriculats en un programa de doctorat).